

Witowice Dolne

Witowice Dolne

Witowice Dolne leżą przy drodze krajowej nr 75, u ujścia rzeki Łososiny do Jeziora Czchowskiego. Są miejscowością górzystą, a co za tym idzie nie brak tutaj świetnych punktów widokowych. Jednym z nich jest zwieńczone wieżą radiotelefonu wzgórze Działy (ok. 330 m n.p.m.), drugim – góra Wola (419 m n.p.m.). Rozpościerają się stąd widoki w kierunku Jeziora Czchowskiego, zamku Tropsztyn i romańskiego kościółka w Tropiu. W drodze do tej miejscowości, którą od Witowic Dolnych dzieli Dunajec, znajduje się stylowy most linowy dla pieszych.

Do 1822 r. istniał w Witowicach Dolnych obronny zameczek, wzniesiony w 1627 r. przez Jana Wiernka, ówczesnego właściciela wioski. Dzisiaj nie ma po nim śladu, a jedyną pamiątką „pańskich” czasów w Witowicach jest zabytkowy XIX-wieczny dwór Brezów – ostatnich właścicieli witowickich włości (**Więcej: [Dwór w Witowicach i zniszczony „Wierzynek”](#)**).

We wsi od 1980 r. działa Ludowy Klub Sportowy Victoria Witowice Dolne. Wieś należy do parafii Tropie (dekanat Czchów).

Historia

Do 1783 r. nie istniało rozróżnienie na Witowice Dolne i Górne. Właśnie wtedy pojawiło się ono po raz pierwszy w księgach metrykalnych. W tym okresie – choć na krótko – obok Dolnych i Górnych wymieniano również Witowice Średnie.

Nazwa wsi, pisana pierwotnie Wittowice, pochodzi prawdopodobnie od imienia pierwotnego osadnika - Witta. Dzieje osadnictwa na tych terenach zaznaczone są już w prehistorii. Zarówno na terenie dzisiejszych Witowic Dolnych, jak i Górnych prowadzono prace archeologiczne, które wykazały, że istniało tam wczesne osadnictwo - począwszy od epoki kamienia i brązu aż do średniowiecza.

Wieś powstała ok. 1340 r. - wymieniana jest w „Zbiorze 11 nowych wsi” powstałych w latach 1320 – 1400. Najstarsza pisemna wzmianka o Witowicach pochodzi zaś z 1379 r..

Na początku XV w. jedna część Witowic należała do dóbr panów Tropia, druga - była własnością potężnego i bardzo rozgałęzionego rodu Gabańskich z Gabonia koło Gołkowic. Właśnie z tego rodu wywodził się Jan Wiernek - chorąży Jana Zamoyskiego, który walczył przeciw Turkom w bitwie pod Chocimiem jako dowódca przedniej straży, a w 1627 r. wznosił w Witowicach renesansowy dwór.

Kolejnymi właścicielami wsi, bądź jej części, byli Gawrońscy (1696 r.), Wiernkowie (1698 r.), Gostkowscy (1818 r.), Dąbcańscy (1873-1882) i Piłatowscy (1882-1892). W 1892 r. Piłatowscy sprzedali dobra witowickie hrabiemu Fryderykowi Augustowi Brezie. Przybył on do Witowic ze Zbylitowskiej Góry,

rodzinnego majątku swojej małżonki - Marii z Żabów. Był posłem do Rady Państwa, prezesem Sądeckiego Okręgu Towarzystwa Rolniczego, pierwszym prezesem Oddziału Sądeckiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Do 1939 r. w witowickim majątku gospodarował Edward Breza - major 8. pułku WP, miłośnik sztuki i historii, kolekcjoner dawnej broni i kustosz rodzinnego muzeum. Aresztowany za działalność konspiracyjną w ZWZ-AK, zginął w Oświęcimiu w 1943 r.

Od 1518 roku Witowice Dolne i Górne należą do parafii Św. Świerada w Tropiu.

Zobacz: *Legenda o powstaniu wsi: Jakubkowic, Biliska, Michalczowej i Witowic*